

Klara Löwenberg
Utvecklingsledare
Klara.Lowenberg@ekero.se

PM - Barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan för 2021

Dnr BUN20/137

I enlighet med KFS 01:7 (Dnr KS13/251), Reglemente för intern kontroll i Ekerö kommun, ska Barn- och utbildningsnämnden anta internkontrollplan för den egna förvaltningen. Myndigheter förutsätts numer inte endast ha ordning och reda och hantera risker i sin verksamhet, utan även kunna visa att vi hanterar sådana krav på ett strukturerat, effektivt och trovärdigt sätt.

Kommunallagen anger att det är respektive nämnd som har ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Barn- och utbildningsnämndens målsättning är att den interna kontrollen ska integreras med förvaltningens processer för verksamhets- och ekonomistyrning. Internkontrollarbetet ska därför omfatta mer än kontinuerlig uppföljning av en internkontrollplan med fristående kontrollmoment.

Internkontrollplanen ska antas och återslagas årligen och i samband med det senare ska den interna kontrollplanens aktualitet prövas.

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete utgår från Reglemente för internkontroll och syftar främst till att säkerställa:

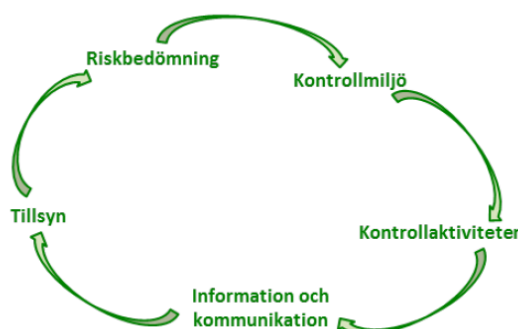
- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer mm.

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete består av tre delar bestående av ett *ramverk* för nämndens internkontrollarbete, en *väsentlighet- och riskanalys (VoR-analys)* och utifrån VoR-analysen ska en *internkontrollplan* fastställas bestående av de prioriterade risker som framkom av VoR-analysen. Internkontrollplanen ska sedan följas upp årligen.

Ramverk för internkontrollarbete

Internkontrollarbetet i Ekerö kommun utgår från en modell kallad COSO¹. Det innebär att internkontrollarbetet ska definieras som en process integrerad i förvaltningens olika verksamheter, det vill säga en bredare syn på internkontroll än att endast handla om en internkontrollplan med fristående kontrollmoment som kontinuerligt följs upp. COSO-modellen ska förstås som ett ramverk som utgörs av *fem* kontrollkomponenter:

1. *Riskbedömningen* handlar om att identifiera väsentliga risker i relation till förvaltningens mål och avgöra hur de ska hanteras. Riskanalysen syftar inte enbart till att motverka risker utan även att skapa en medvetenhet om vilka risker som finns och hur de ska värderas.
2. *Kontrollmiljö*. Ett första steg i att skapa en effektiv intern kontroll är att skapa en väl fungerande kontrollmiljö. Kontrollmiljön utgör den kontext inom vilken den interna kontrollen verkar och kan avse både formella och informella faktorer. Exempelvis ska vi i förvaltningen ha en tydlig ledning, kompetent personal och en effektiv organisering av verksamheten och vi ska förhålla oss till relevant lagstiftning. Kontrollmiljön utgör grunden på vilken övriga komponenter vilar.

3. *Kontrollaktiviteter* tittar vi på efter att en väl fungerande kontrollmiljö är på plats. Kontrollaktiviteterna ska fokusera på identifierade risker och är konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller vissa fall eliminera riskerna. Ett arbete enligt COSO förutsätter att kontrollaktiviteterna så långt det är möjligt integreras i organisationens ordinarie verksamhetsprocesser. Kontrollaktiviteter innefattar en rad aktiviteter av olika slag såsom godkännanden, attester, verifikationer, avstämningar, genomgångar av verksamhetens resultat etc.

---

¹ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

4. *Information och kommunikation.* En effektiv intern kontroll förutsätter att det finns en väl fungerande information och kommunikation i organisationen. Resultatet av de direktiv som ges av de förtroendevalda ska återspeglas av förvaltningen men även om att verksamheten har god kunskap om rutiner, processer, aktiviteter och resurser. Viktiga frågor är "Fungerar informationskanalerna?" "Finns mekanismer för återkoppling, fungerar de?"
5. *Tillsyn.* Hela processen för intern styrning måste "övervakas". Görs det systematiska kontroller? Rapporteras avvikelserna till berörda i ledningen? Ger övervakningen signaler om korrigeringsbehov i den interna styrningen och kontrollen?

Resultat av väsentlighet- och riskbedömning

Den andra delen av nämndens internkontrollarbete innebär att förvaltningen ska genomföra en väsentlighet- och riskbedömning (VoR-analys). Under 2020 har en VoR-analys genomförts och inför 2021 identifierades 13 områden (processer och/eller ansvarsområden).

Samtliga 13 identifierade risker värderades utifrån denna matris. Väsentlighet, det vill säga "konsekvens" vid fel, innebär hur mycket i verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller i resurser i övrigt som påverkas, om brister i rutinen/ processen/ systemet finns eller uppstår. Risk, här i meningen "sannolikt"/ troligt, för att det finns eller kommer att uppstå brister i rutinen, processen, systemet. Väsentlighets- och riskbedömningen görs genom att rutiner, processer och system bedöms och placeras in i matrisen. Varje ruta i matrisen motsvarar en kombination av bedömd konsekvens (ekonomisk, verksamhetsmässig eller annan konsekvens) och sannolikhet för att den inträffar/ kommer att inträffa. Konsekvens och sannolikhet graderas från 1 till 4 och multipliceras med varandra och värdet förs in i VoR-matrisen.

	4	8	12	16
KONSEKVENS	3	6	9	12
	2	4	6	8
	1	2	3	4
	SANNOLIKHET			

Identifierade risker för 2021

De kontrollområden som hade högst riskindex, eller ansågs särskilt viktiga att bevaka under 2020, blev föremål för internkontrollplanen 2020. Kontrollområden har bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens och har sedan plottats in i en matris. Inför 2021 noterades att ett antal risker som var föremål för internkontroll under 2020, fortsatt kommer att kontrolleras under 2021. Detta

eftersom den bedömning som gjordes i uppföljning av internkontrollen för 2020 var att för ett antal risker ska åtgärder vidtas. Riskerna genererade fortsatt höga poäng avseende sannolikhet och konsekvens och ska därför fortsatt följas upp i en internkontroll plan.

Resultatet av VoR-analysen är 4 kontrollområden där särskild risk föreligger. Dessa kontrollområden har haft högst riskvärde i VoR-analysen, eller som förvaltningen av annan anledning bedömt varit aktuella att titta på under 2021. För 2021 har samtliga kontrollområden flyttats med från internkontrollen för 2020. Anledningen till detta är att särskild risk fortfarande föreligger, och att man under 2020 inte hann ta fram nödvändiga riktlinjer eller liknande. För att arbeta mot att minimera risker för dessa kontrollområden kommer de därför att följas upp 2021. Inga nya kontrollområden har lyfts in då bedömningen görs att under 2021 behöver förvaltningen fokusera på ett färre antal kontrollområden.

Följande risker kommer förvaltningen att följa upp under 2021. För en mer detaljerad beskrivning se bilaga 1. Internkontrollplan.

1. Enheter inom BUF håller inte budget
2. Rapportering av statistik till Statistiska Centralbyrån (SCB)
3. Mottagande grundsärskolan
4. Rutiner för elevfrånvaro

Område = Rutin/process/system	Kontrollmoment	V o R- bedömning	Vald metod	Tidpunkt/ Frekvens	Kontrollansvarig	Rapport till
1. Enheter inom BUF håller inte budget	<p><u>Risk</u> Barn- och utbildningsförvaltningens enheter håller inte budget.</p> <p><u>Kontrollmoment</u> Säkerställa att enheternas budget är i balans. Det görs genom en månadsvis uppföljning av ekonomin.</p>	4*4=16	Kontrollera att månadsuppföljning genomförs samt delgetts förvaltningschef, stabschef och verksamhetsekonom.	Månadsvis	Verksamhetsekonom	BUN
2. Rapportering av statistik till Statistiska Centralbyrån (SCB)	<p><u>Risk</u> Statistik rapporteras inte in, eller fel statistik rapporteras in till SCB. Det kan få konsekvenser exempelvis för hur statsbidrag beräknas.</p> <p><u>Kontrollmoment</u> 1. Säkerställa att dokumenterad rutin för inrapportering till SCB finns upprättad.</p>	4*3=12	Kontroll att dokumenterad rutin finns upprättad.	En gång under året	Chef BUF STAB	BUN
	2. Säkerställa att obligatorisk statistik rapporteras in för samtliga områden.	4*3=12	Kontroll att all obligatorisk statistik rapporteras in genom kartläggning.	Tre gånger/år	Chef BUF STAB	BUN

	3. Säkerställa att korrekt statistik rapporteras in till SCB.	$4 \cdot 3 = 12$	Stickprov.	Löpande	Chef BUF STAB	BUN
3. Mottagande grundsärskolan	<u>Risk</u> Ett beslut om mottagande i annan skolform har stor inverkan på den enskilde. Det är därför av stor vikt att beslut fattas i enlighet med riktlinjer. <u>Kontrollmoment</u> 1. Kontrollera att samtliga bedömningar finns med i utredningen.	$2 \cdot 4 = 8$	Stickprov	Löpande	Chef Central elevhälsa	BUN
	2. Kontrollera att utredningen uppfyller gällande krav.	$2 \cdot 4 = 8$	Stickprov	Löpande	Chef Central elevhälsa	BUN
	3. Kontrollera att beslutet är korrekt utformat.	$2 \cdot 4 = 8$	Stickprov	Löpande	Chef Central elevhälsa	BUN
4. Rutiner för elevfrånvaro	<u>Risk</u> Närvarorutiner för elevfrånvaro har tagits fram. Om rutinerna ej följs finns risk att elevers frånvaro inte uppmärksammas, att elevs upprepade eller längre frånvaro inte utreds och/eller att stöd för elevs skolnärvaro inte sätts in skyndsamt.	$3 \cdot 3 = 9$			Chef Central elevhälsa	BUN

	<u>Kontrollmoment</u> 1. Antal elever med hög frånvaro i verksamhetssystemet jämförs med antal anmälningar för oro för elevs frånvaro och antal genomförda frånvaroutredningar.		Kontroll av uppgifter i verksamhetssystem för samtliga skolor	En gång per termin (april och november)		
	2. Frånvaroutredning har inletts för elev med hög frånvaro och en handlingsplan för elevens ökade skolnärvaro har skrivits och följs upp regelbundet.	3*3=9	Stickprov av elever med hög frånvaro	Ett tillfälle per termin	Chef Central elevhälsa	
	3. Kontroll att personal känner till närvarorutiner och att de arbetar utifrån rutinen.	3*3=9	Enkätfrågor till Elevhälsoteam/mentor	En gång per läsår	Chef Central elevhälsa	
	4. Kontroll att rektor har upprättat rutiner att följa upp frånvaro på skolan månadsvis.	3*3=9	Kontroll av samtliga rektorer	En gång per läsår	Chef Central elevhälsa	

Information om väsentlighets- och riskanalys

Allt kan inte följas upp och av allt som följs upp ska inte allt ingå i internkontrollplanen. Avgörande för bedömningen är resultatet av väsentlighet- och riskanalysen. Det handlar om en bedömning över sannolikhet och konsekvens av händelser för definierade områden.

- "Sannolikhet" anger hur troligt (sannolikt) det är att det finns eller kommer att uppstå brister i rutinen/ processen.
- "Konsekvens" innebär hur mycket verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller resurser i övrigt påverkas om brister i rutinen/ processen finns eller uppstår.

Översiktligt kan väsentlighet och risk illustreras enligt följande matris:

Med utgångspunkt i identifierade områden för VoR-analys görs en bedömning av sannolikhet och konsekvens och de "plottas" in i en matris. Väsentlighet, det vill säga "konsekvens" vid fel, innebär hur mycket i verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller i resurser i övrigt som påverkas, om brister i rutinen/ processen finns eller uppstår. Risk, här i meningen "sannolikt"/ troligt, för att det finns eller kommer att uppstå brister i rutin, process, system. På en fyrgradig skala görs bedömning om väsentlighet och risk som utmynnar i prioriterade områden för internkontrollplanens olika kontrollmoment.

	4	8	12	16
KONSEKVENSER	3	6	9	12
	2	4	6	8
	1	2	3	4
	SANNOLIKHET			

Varje ruta i matrisen motsvarar en kombination av bedömd konsekvens (ekonomisk, verksamhets- mässig eller annan konsekvens) och sannolikhet för att den inträffar/ kommer att inträffa. Konsekvens och sannolikhet graderas från ett till fyra och multipliceras med varandra och värdet förs in i VoR-matrisen. Utifrån bedömning och de värden som fås ges underlag för de områden som blir ämne för internkontrollplanen och därmed ett specifikt och fristående kontrollmoment som kompletterats till de olika verksamhets- och ekonomiprocesserna.